

المسلم وعصمة الدماء

So Muslim a go so Kapaliharaa ko Rogo'

(al Khutbah 25)

Ki: Alim Hassanor M. Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْ فُسْنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ
عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهَدْيِهِ إِلَى يَوْمِ
الدِّينِ . . . وَبَعْدُ:

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ .

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastānuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa sallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qulnah bitū minhā jamīan fa'immā ya'tiyannakum minnī hudān faman tabi'a hudāya falā khawfun alayhim wa lā hum yahzanūn.

So langowan a podipodi ago so samporna a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, ago mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, ago so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) , na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salinggogopa' iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allāh

Aya bandingan anka'i a khutbah tano imanto na so kapaliharaa ko Rogo' a pda'i ko manga bandingan a mangingindaw sa mablang a osayan, sabap ko kamamasa'i ron imanto a tanto a kiadaan sa arga' anka'i rogo' a pialihara' o Islam a go siniyap iyan sa mala' a siyap.

Sioti o Islām so kaoyagoyag o manosiya, a go siniyap iyan so kapalihara o manga ginawa, na bialoy niyan so kapamaba'i ron a pd ko manga ala' a dosa sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), ko oriyon o kasankaa on (so kakhafir) a go tiankd o Qur'ān a:

... أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا ... ﴿٣٢﴾

Mataan a sa taw a mono' sa isa a ginawa sa da' a kabnar on, odi' na maminasa ko lopa' na lagid o ba niyan biono' so kadandan o manga manosiya langon, (Surah al Mā'idah 32).

Giyanan na kagiya so kalangolangowan o manosiya na pamiliya a satiman, na so kapamaba'i ko isa on a ginawa na datar o palaya dn kiapamabaan so kalangolangon iyan.

Phakalawan so kahaharam ankanan a kapamono' amay ka aya miapatay na mapaparatiaya ko Allāh, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ
وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾

Sa taw a mono' sa mapaparatiaya sa pimbaba' iyan na aya balas iyan na so apoy o Naraka, sa khatatap on, a go kiararangitan skaniyan o Allāh, a go pimorkaan iyan a go piagtadan iyan sa siksa' a mala' (Surah an Nisā' 93).

Go pitharo' o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

So kapnas (ka da') o doniya na malbod ko Allāh, a di so kabono'a ko taw a Muslim.

Go pitharo' iyan a:

Tatap dn so mu'min a makadadaya' ko agama niyan taman sa di makasogat sa rogo' a sslaan (di makabono' sa taw). Go pitharo' iyan a, Langowan a dosa na masikn a iprila' o Allāh, inonta bo' so mama a miatay a skaniyan na mushrik (pananakoto) odi' na so mama a miono' sa mu'min sa pithibaba' iyan.

Sabap sankai a manga hadīth a go manga āyat na pitharo' o Ibn Abbās a so tawbat o miamono' na di tharimaan, lagid o ba aya mapipikir iyan na pd ko sarat o kathawbat a di tharimaan odi' mindod so kabnar ko khirk on, odi' na maso'at siran, na andamanaya i kakhindodn ko kabnar o miabono' a go andamanaya i kakhaso'at iyan?

So pman so salakaw ron na pitharo' iran a, So kathawbat a thitho na tharimaan, sa khaponas iyan so dosa ko kapanakoto, na andamanaya so salakaw ron a dosa.

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ^ج وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ^ق وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾

Go so siran oto a di siran phamangni a pd o Allāh sa tuhan a salakaw, ago di ran mbonoon so ginawa a so hiaram o Allāh inonta o nggolalan sa kabnar, ago di siran pzina, na sa taw a nggolawla roo (so kazina) na makatmo sa siksa (68) Sa pthaktakpn on so siksa ko alongan a maori ago khatatap on a makadadapanas (69) Inonta so taw a mithawbat ago miaratiaya ago 988 minggalbk sa mapia ka siran oto na zambian o Allāh so manga dosa iran sa manga pipia, go miaadn so Allāh a Paririla a Masalinggagawn (70) [Surah al Furqān 68-70]

So Miakatpatay a go so Miatay na sii ko Naraka:

Iniiitong o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) so kambonoay o dow a Muslim a pinto' ko kakhafir, a go galbk a jāhiliyyah, a siran oto na pphakazokhayawn iran so manga kathidawa', sa pphakatogaan iran so manga rogo', sa pantag bo sa satiman a onta, odi' na koda', pitharo' o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

So kazinta'i ko Muslim na kapapasiqi (khiliyo ko agama) na so kabono'a on na kakakapiri.

Go pitharo' iyan pn a:

Di kano khasoy ko oriyan akn a manga kāfir kano a pthidawn o sabaad rkano so lig o sabagi (ilat ko kathidawa').

Igira so dow a Muslim na awidan iyan so gomaan ko pd iyan a Muslim na miatago' siran ko thbaan o Naraka Jahannam, na amay ka mabono' o isa kiran so pd iyan na makasold siran on langon a dow a, miatharo' a, Hay! Rasūlullāh, giyanan so miakatpatay, na antonaa i miasowa o miatay? A miabono', na pitharo' iyan: Mataan a skaniyan a miabono' na kabaya' iyan a kabono'a niyan ko pd iyan a so miakatpatay ron. Aya maana niyan na oda matay na skaniyan i phakatpatay ko miakatpatay ron na palaya siran naraka a dow kataw.

Misabap san na inisapar o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) so langowan a galbk a phakatonay sa kapakatpatay odi' na kathidawa', apiya pn giya bo' a kipagaloon on ko isa, pitharo' iyan a:

Di pagaloon o isa rkano so gomaan ko pagari niyan, ka mataan a di niyan katawan amay ka inibolog on o shaytān na maolog ko landng ko Naraka.

Sa dn sa taw a aloan iyan so pd iyan sa gomaan na mataan a so manga malāikat na pmorkaan iran sa taman sa di niyan on pokasn, apiya niyan pagari a thitho ki ama iyan a go si ina iyan, go pitharo' o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

Di khapakay ko Muslim oba niyan pakalki so datar iyan a Muslim, odi na pakatkawan iyan.

Kna' o ba so dosa na ba sii bo' ko miakapatay ogaid na mrabray ko langowan a miakaogop on sa katharo' a go galbk, sa khisogat on so rarangit o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), ko dianka' o minipangpd iyan on, apiya so giya bo' a kiapakamasa niyan ko kiabono'a ko miabono', sa da niyan rna ankoto a galbk a marata', na phakasapari dn ko dosa, pitharo' o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

Di thindg so isa rkano ko darpa' a pmbono'on on so mama sa sialimbotan, ka mataan a so morka' na thana' ko langowan a taw a miakamasa on a da iran tabangi ankoto a mialalim.

So Kasiyapa ko Rogo' o taw a Bbgan sa kapasadan a go so taw a maaako (Mu'āhad a go Dimmī):

Siniyap o manga āyat so kinisaparn ko kabono'a ko Muslim, ka kagiya miakaoma skaniyan a kitab a gonana'o ko manga Muslim sii ko phagingd a Islām, na kna' o ba aya maana ankanan na so kna' o ba Muslim na khapakay so kabono'a on, ka mataan a so ginawa o manosiya na mapapalihara' so kabono'a on, a hiam o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), a go siniyap iyan ko kamamanosiya'i ron, amay ka di mabaloy a kna' o ba Muslim a pnggarobat ko manga Muslim, ka sii sank'a'i na miahahalal so kabono'a on, amay pman ka bbgan sa kapasadan ko katatago' iyan ko ingd a Muslim odi' na maaako ko kababaling iyan ko ingd a Islām, na mataan a so rogo' iyan na mapapalihara', sa di khapakay ko Muslim o ba niyan pamaba'i, pitharo' o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

Sa taw a bono'on iyan so kāfir a bbgan sa kapasadan, na di niyan dn mabaw so Sorga', ka aya kakhatona niyan ko baw o Sorga' na lomalakaw sa pat polo ragon.

Go pitharo' iyan pn a:

Sa taw a bono'on iyan so Ahlu ad Dimmah (kāfir a yahudi odi na nasrani a maaako o manga Muslim) na di niyan dn matoon so baw o Sorga'.

Anda i Kakhada' o Kapapalihara' o Rogo'?:

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

...وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ... ﴿١٥١﴾

Go di niyo mbono'a so ginawa a so hiam o Allāh inonta bo' o nggolalan ko kabnar (Surah al An'ām 6:151).

Giankanan a kabnar a inaloy o Qur'ān na mabaloy a sagintas ko tlo a manga kasalaan:

1-So kiapamono' sa kapanalimbot, ka sa taw a matankd on so kiapamono' sa kapanalimbot na paliogat on so kikitasn on ko biono' iyan (Qisās) sa pakapmbadalaan so ginawa iran, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Go adn a bagian iyo (ko kinggolalann ko kitas) a kaoyagoyag, (al Baqarah 179). (Aya maana niyan na so kanggolalan o kitas na khaadn so kaoyagoyag ka kagiya so talibono' na amay ka matankd sa pikir iyan a o pamono' na khabono' na khitarg iyan so kapamono', na khaadn so kaoyagoyag, odi'

na so manga tonganay o miabono' na amay ka mikitas so miakapatay na plnggaw so rarangit iran sa di siran somaop, na khaadn roo so kaoyagoyag ko kakhapalihara o manga rogo'.

2- So kapayaga niyan ko kiazina, sa kazaksi'an a pat ko manga Muslim a manga mama sa kiamasaan iran so gii niyan kazina, sa mabaloy mambo ankanan a mama a muhsan (miakapangaroma sa miaona sa kapangaroma a halāl) odi' na pagikralan iyan so kiapakazina, na sii sankā'i na kharadiyam (rajm) sa taman sa matay (plbadn a ator).

3- So kaliyo niyan ko agama Islām ko oriyan o kiasold iyan on (kapmortad) a go so kapayaga niyan on, sa pangrar ko manga Muslim, so Islām na da' a thgl n iyan a taw ko kasold on, ogaid na di niyan ipagiyog ko apiya antaon on a taw o ba niyan giizandagi so agama Islām, ka so kaliyo ko agama ko oriyan o kasold on, na katuhmaa ko agama sa di mapiya, na di anan khapakay, sa amay ka di komasoy ko agama a inawaan iyan na khabono' skaniyan o parinta.

Sabnar a tinimbl o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) so kakhapakay a kabono'a ko taw sii ko tlo a shayi' pitharo' iyan a:

Di dn khahalal so rogo' o taw a Muslim inonta bo o misabap ko isa ko tlo: So kapakabono' sa ginawa, go so mizina, go so inibagak iyan so agama niyan na mimblag ko sagorompong o manga Muslim.

Ogaid na so kambono'a sankā'i a manga taw na sii pnggolalan sa tangan o dato' ko parinta kna' o ba so pizakatawan i pnggalbk on, ka pangali' sa an di khasagala so kaphagingd, sa mabaloy so oman i isa a aya pkhokom a go aya giinggolalan ko kokoman, inonta bo' so sii ron ko kitas ka khapakay ko manga tonganay o miabono' a siran dn inggolalan ko kitana an iran ko kitas sii ko kapakadarpa' o dato' ko parinta, sa mabatiya' so kokoman ko kianggolalan ankoto a kitas. Ka bolong anan ko kagagagt a rarb iran sa an iyan mapadng so zokhayaw o rarangit iran. Sabap ko katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ^س وَمَنْ قَتَلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ
سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ ^ط إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾

Sa taw a bono'on sa mialalim na sabnar a bigan ami so manga walī niyan sa bagr (kabnar ko kakitas) na di pthabowakar ko kabono' (so kipnggolalann iyan ko kitas) ka mataan a skaniyan na tatabangan. (Surah al Isrā' 33).

So Kabono'a o Taw sa Ginawa Niyan (kapaggt):

Langowan a miakambowat ko kinisaparn ko kapamono' na mararankom iyan so kabono'a o manosiya sa ginawa niyan sa lagid o kararankoma niyan ko kabono'a niyan ko salakaw ron, sa sa taw a bono'on iyan a ginawa niyan sii ko apiya antonaa a okit, na sabnar a miabono' iyan so ginawa a hiram o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so kabono'a on sa da' a ba on kabnar.

So kaoyagoyag o manosiya na kna' o ba niyan rk, ka da niyan maadn a ginawa niyan, a go so sasoko ko anggawta' iyan, ogaid na so ginawa niyan na isasarig on a initadin on o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na di khapakay o ba niyan prataa, na aya pn o ba niyan pamaba'i, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾

Go di niyo pmbono'a so manga ginawa niyo, ka so Allāh na mala' rkano i limo' (Surah an Nisā' 29).

So Islām na khabayaan iyan ko Muslim a kabaloy niyan a matgas i tindg, a mabagr i thkhs, ko kazmpanga niyan ko manga rrgn, sa da on dn mapakay o ba niyan palagowi so kaoyagoyag, sa lowasn iyan so nditarn iyan sabap ko bala' a minisogat on, odi' na so pangindaw a miaola on, ka mataan a so Mu'min na inadn sa pantag sa kaprasarasay, kna' o ba kaddkha', a go siogo' sa kapanagontaman, kna' o ba kapalagoy, na so paratiaya niyan a go so parangay niyan na zankaan iran a dow a so kapalagoy phoon ko maydan o kapphagin'taw, a pd iyan so gomaan a di khathphol, a go so loto' a di khalngan, a giyanan so gomaan a paratiaya a mabkn a go loto' a parangay a di khabankasan.

Sabnar a piamagitaan o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) so taw a pangonakonaan iyan anka'i a marata' a galbk, a so kapaggt, sa khawiswisan skaniyan ko limo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko Sorga, na khakowa niyan so rarangit o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko Naraka.

Pitharo' o Rasūl (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

Miaadn ko miaonaan iyo a mama a adn a pali' iyan, na miarimorng, na kominowa sa glat na inizokhar iyan sa lima niyan na miatay, na pitharo' o Allāh a: Inipamakot rakn o oripn akn a ginawa niyan, na hiamam akn on so Sorga.

Amay ka giyanan na miaharam on so Sorga' sa pantag sa da niyan ka tigra ko pali' iyan na ba dn miaggt, na so mangaday so taw a miaggt sa pantag sa kialapis iyan ko dagangan iyan, odi' na sabap ko da niyan kapakaapas ko iksamin odi' na sabap ko babay a miarnding on a da niyan mapangaroma?

Pamakin'ga o malmk i thkhs anka'i a pagita' a katharo' o Rasūl (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a giikhilat a go giindalndg a:

Sa taw a tomipho sa palaw sa bono'on iyan a ginawa niyan, na skaniyan ko Naraka na gii ron thipho' sa tatap on sa dayon sa dayon, na sa taw a minom sa doti sa bono'on iyan a ginawa niyan na sii ko Naraka na gii niyan on pagintosn ankoto a doti, sa tatap on sa dayon sa dayon, na sa taw a bono'on iyan a ginawa niyan sa nggolalan sa potaw (gomaan) na giankoto a gomaan na matatap sa lima niyan ko alongan a Qiyāmah sa ipmbono' iyan sa ginawa niyan sa tatap ko Naraka sa dayon sa dayon.

Manga Oripn o Allāh

Giyanka'i a miazabanding tano na tanto a marayag a kapkhailaya tano ko kastosopak iyan, sa aya dn a lomiankap imanto sii ko piagingdingdan o manga Muslim na so kapthoga' o manga rogo' sa maito' bo' a sabap na miamono' so taw sa mimbalooy so ingd o manga Muslim a darpa' a da' a bali ron o niyawa o manosiya. Opama o itonga tano a go isipn so manga rido' a tiogaan a rogo' na mailay tano a tanto dn a mala' a go piakalkk so btad iyan.

Taman sa di ipagawa' o Mranaw a go so Muslim anka'i a marata' a adat a kabaya' sa kapamono' na di skaniyan makasakat ko pankat a kathagompiya sii ko paratiaya a go sii ko kapiya o kaphagingd sa sii dn khatatap ko btad a manaringan a kapanarabosaw a marata'.

So sanang a Muslim na paliogat on a kalowasa niyan sank'a'i a marata' a adat sa aya pakabagr n iyan na so anogon iyan ko niyawa sa malinding so manga taw ko kisogat kiran o kabono' sa makasarig siran ko kaoyagoyag iran, ka gioto i kakhataama iran ko kamis o paratiaya iran ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa arapn tano so limo' iyan a go so gagaw niyan sa makabagr so kalk tano ron a go so pananarig tano ron.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawli hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.